

Η ΕΝΑΡΕΤΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΙΕΡΑ ΚΕΙΜΕΝΑ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΙΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ «ΘΕΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ»

Γράφει : Ο Δημήτριος Π. Μητρόπουλος, Αντιστράτηγος ε.α., Επίτιμος Υπαρ/γός ΕΛ.ΑΣ., Πτυχιούχος Νομικής & Δημοσίου Δικαίου & Πολιτικών Επιστημών, Διπλωματούχος CAM Λονδίνου, Δημοσιολόγος, Μέλος της Ένωσης Μεσσηνίων Συγγραφέων.

Η ενάρετη οικογενειακή ζωή, μέσα από τα ιερά κείμενα. Η οικογένεια της Αγίας Μακρίνας ήταν μια άγια οικογένεια. Οι γονείς **Βασίλειος και Εμμέλεια**, ήταν άνθρωποι αρετής και ανέθρεψαν τα εννέα παιδιά τους - πέντε κορίτσια και τέσσερα αγόρια - **«εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου»**. Έτσι, τα εννέα παιδιά τους ήταν κλάδοι αγαθοί από αγία ρίζα. Για το λόγο αυτό οι τέσσερις γιοι, τρεις επίσκοποι (**Βασίλειος Καισαρείας, Γρηγόριος Νύσσης και Πέτρος Σεβαστείας**). Και ο **μοναχός Ναυκράτιος** καθώς και οι πέντε αδελφές του διακρίθηκαν για **την παιδεία, την αρετή του βίου, την ασκητικότητα και τη Θεολογική τους κατάρτιση**.

Τα στοιχεία αυτά χαρακτήριζαν από την παιδική της ηλικία ιδιαίτερα **την Μακρίνα**, η οποία ήταν πρωτόλειος καρπός της συζυγίας του Βασιλείου και της Εμμέλειας. Παιδαγωγός **της στάθηκε** η μητέρα της η οποία **γνώριζε** πως χρέος της ήταν **όχι μόνο να θρέψει**, αλλά κυρίως να αναθρέψει και να δώσει σωστούς ανθρώπους στην κοινωνία.

Και όπως διηγείται ο **Άγιος Γρηγόριος επίσκοπος Νύσσης** σε τρεις λόγους του **«Διάλογος περί Ψυχής και Αναστάσεως»**, ο λεγόμενος «Τα Μακρίνεια», επιστολή Ιθ' «προς τίνα Ιωάννη» και **«Εις τον βίον της οσίας Μακρίνης»**, η αδελφή του **«Ευμαθής ην των παιδικών μαθημάτων»** και σε όποιο μάθημα την οδήγησαν οι γονείς της, σ' εκείνο «η φύσις της νέας διέλαμπευς».

Αλλά τί δίδασκαν; Η μητέρα της θεωρούσε **απρεπές**, μια αγαθή και εύπλαστη ύπαρξη, να διδάσκεται τις **ασχήμιες των αρχαίων μύθων** και

την παιδαγωγούσε με όσα ήταν εύληπτα στην ηλικία της και ωφέλιμα από τη **Σοφία Σολομώντος**. Μέσα σ' αυτήν την ατμόσφαιρα της διάχυτης πνευματικότητας μεγάλωνε η Μακρίνα, ασκούμενη και στις οικιακές εργασίες της εποχής της. Όπως σημειώνει ο Γρηγόριος, η αδελφή του μετά το θάνατο του συζύγου της, **αρνήθηκε κάθε σκέψη κοσμικής αποκατάστασης και αφοσιώθηκε στην πνευματική και ψυχική της καλλιέργεια και τον Χριστιανισμό**. Διέπρεψε και ως παιδαγωγός των αδελφών της, σε όλη της τη ζωή.

Ο Γρηγόριος την χαρακτηρίζει «**διδάσκαλόν**» του και **δεύτερη μητέρα του**, γι' αυτό και την αισθανόταν σαν ισχυρό πύργο, που τους προστάτευε και τους ασφάλιζε. «**Ην ημίν αδελφή του βίου διδάσκαλος, η μετά την μητέρα μήτηρ, τοσαύτην έχουσα την προς τον Θεόν παρρησία ώστε πύργον ημίν ισχύος είναι και όπλον ευδοκίας...** και πόλιν περιοχής και παν ασφαλές όνομα.»

Όταν ο αδελφός της **Βασίλειος**, κάτοχος της **ρητορικής τέχνης** και επηρεασμένος ίσως και από τις πρώτες του **δικηγορικές επιτυχίες**, έδειχνε να έχει έντονη την κλίση, προς το δικανικό βήμα και τους θορύβους του κόσμου, **η Μακρίνα αντιλήφθηκε τον κίνδυνο**, ο πάντοτε σεμνός και **φιλοσοφικός αδελφός της**, να δουλωθεί **στην τύρβη του κόσμου**. Έσπευσε τότε να τον βοηθήσει με τις στοργικές της νουθεσίες και τη πειθώ της. Δέχτηκε τις προτροπές της ο Βασίλειος και **στράφηκε με αφοσίωση όλος προς την εκκλησία**. Έτσι είναι βέβαιο πως χωρίς την αδελφή του ο Βασίλειος δεν θα διέλαμπε, όσο **διέλαμψε** και δεν θα ανεγνώριζε το **Μέγας από την Εκκλησία και την Ιστορία**.

Η αγία Μακρίνα, που η εκκλησία τιμά τη μνήμη της **το μήνα Ιούλιο**, μένει σαν ένα φωτεινό πολύφωτο αστέρι και κατέχει προεξέχουσα θέση, στο εκκλησιαστικό στερέωμα. Τόσο, **ώστε οι αδελφοί της, που ανεδείχθησαν φωστήρες** και πνευματέμορφοι διδάσκαλοι, της Οικουμενικής Εκκλησίας, να την θεωρούν διδάσκαλό τους και να προσβλέπουν «**αεί τε προς την αδελφή**».

Αυτή η καταξίωση και η επιβολή της, ήταν **συνέπεια** της ολοκληρωμένης **αρετής της** και της ανατροφής της και **αγωγής της** μέσα στην **οικογένεια**.

Το πνεύμα της **καλλιέργειας** της πίστης και της **αγάπης** προς τον άνθρωπο, **είναι η ζωοποιός δύναμη** και ο παρορμητισμός για ανθρωπιστικά ιδεώδη. Η Εκκλησία είναι αυτή που πρωταγωνιστεί σε τέτοιου είδους συμπεριφορές, μέσα από τη διδασκαλία του Θείου Ευαγγελίου και του **φιλανθρωπικού της έργου προς τους ανθρώπους**.

Όπως τα λουλούδια, για να αναπτυχθούν **και να επιζήσουν**, χρειάζονται **το φως και τον αέρα**, για **φυσικό τους περιβάλλον**, έτσι και ο άνθρωπος **έχει ανάγκη την επαφή με το δημιουργό του**.

Ο άνθρωπος από πολλού χαρακτηρίζεται **«σχετικό όν»**, δηλαδή ον που πρέπει να **δημιουργεί σχέσεις**. Το θέμα των **«σχέσεων»** για τον άνθρωπο, **αποτελεί ζωτική και υπαρξιακή του ανάγκη**. Για το λόγο αυτό οι **διανθρώπινες και διαπροσωπικές** σχέσεις, τον βοηθούν να ζήσει καλύτερα και να προοδεύσει. «Ου καλόν είναι τον άνθρωπον μόνον επί της γης» (Γεν. 2,18), λέγει η Αγία Γραφή.

Τούτο **γράφεται όχι μόνο** με την έννοια της **διαιώνισης** του ανθρώπινου είδους **αλλά ιδιαίτερα**, γιατί ο άνθρωπος είναι αδύνατον να ζήσει μόνος **χωρίς «σχέσεις»** με άλλους ανθρώπους ομοίους του.

Επίσης στην αγιογραφική ρήσι **αναφέρεται «του δε Αδάμ ον ευρέθη βοηθός όμοιους αυτώ»**. Αλλά τι είναι οι **ανθρώπινες σχέσεις** και πως πρέπει να εφαρμόζονται;

Ο ρόλος των διανθρωπίνων σχέσεων

Ο άνθρωπος σαν **ευσυνείδητο ον**, ανακαλύπτει τον **εαυτό του** στο πρόσωπο **του άλλου ανθρώπου** (το alter ego του) και κοινωνεί μαζί του, δια μέσου της **αγάπης**, αφού αγάπη θα πει **σχέση προσώπων**. Αντίθετα το ζώο δεν «σχετίζεται» προσωπικά με τα **άλλα ζώα**, αλλά απλά συναγαλλάζεται. **Ζει μόνο του**. Οι σχέσεις του, **με τα άλλα όμοιά του όντα** είναι

πάντοτε υπαγορεύσεις του ενστίκτου και της φυσικής ανάγκης. Γι' αυτό και είναι αγελαίες και προσωρινές. Ο άνθρωπος όμως σχετίζεται με τον άλλο όπως εγώ και συ.

Η δυνατότητα αυτή του ανθρώπου είναι η βάση της δημιουργίας των κοινωνιών της συνύπαρξης και της δημιουργίας όλων των μορφών πολιτισμού. Ότι είναι καλό, χρήσιμο, λαμπρό και εντυπωσιακό παρήχθει δια μέσου των αιώνων είναι αποτέλεσμα αυτής της συνεργασίας. Είναι καρπός του ανθρώπινου πνεύματος και των ανθρώπινων σχέσεων. Αλλά όπως οι άνθρωποι χρειάζονται τον ήλιο και τον αέρα, για να ζήσουν, έτσι και οι διανθρώπινες σχέσεις χρειάζονται το δικό τους φυσικό περιβάλλον. Στην κοινωνία και στον κόσμο, δεν υπάρχουμε απλά, αλλά συνυπάρχουμε με όλους γύρω μας, σαν ελεύθερες προσωπικότητες. Εκεί ωριμάζουν, βαθαίνουν και ολοκληρώνονται οι διανθρώπινες σχέσεις, περνώντας πολλές φορές και από «κρίση» γνησιότητας, άλλοτε δε και επικινδυνότητας.

Στην εποχή μας, δυστυχώς οι ανθρώπινες σχέσεις έχουν κλονισθεί και υποβαθμισθεί ανησυχητικά. **Που οφείλεται όμως αυτό; Οφείλεται ασφαλώς στο ότι μέσα στην πολλαπλότητα των διανθρωπίνων σχέσεων, έχουν ατονήσει ή και εκλείψει οι «Θεανθρώπινες» σχέσεις οι οποίες αποτελούν την κάθετη διάσταση του ανθρώπινου βίου.**

Η σχέση Θεού και ανθρώπου είναι **Η ΣΧΕΣΗ με κεφαλαία** και αποτελεί το βασικό **κορμό** των συμπεριφορών του **ανθρωπίνου όντος**. Όταν αυτή η «σχέση» **δεν λειτουργεί** ορθά ή υπολειτουργεί, τότε και οι αρμοί των διαπροσωπικών **σχέσεων παραλύουν!**

Με ένα πολύ από αλλά και σοφό παράδειγμα ο αβάς Δωρόθεος, προσπαθεί να αποδείξει την αλήθεια αυτή. «Κάνετε - λέγει - ένα κύκλο με κέντρο και ακτίνες προς την περιφέρεια. Το κέντρο είναι ο Θεός και οι ακτίνες οι άνθρωποι. Όσο λοιπόν - λέει - οι άνθρωποι προχωρούν προς το κέντρο προσεγγίζοντας τον Θεό, πλησιάζουν και

προς αλλήλους. Αντίθετα, όσο απομακρύνονται από το Θεό (κέντρο) τόσο απομακρύνονται και μεταξύ τους.»

Κατά την ορθόδοξη πατερική ανθρωπολογία ο άνθρωπος είναι πλάσμα **«ενταύθα οικονομούμενο και τη προς του Θεού νεύσει Θεούμενου»** Αγ. Γρηγ. Θεολόγος. Αυτό σημαίνει, ότι ο άνθρωπος είναι ύπαρξη που έχει πλασθεί για να **έλθει** σε προσωπική κοινωνία με το **Θεό** και να θεωθεί.

Γι' αυτό και οι Πατέρες τον αποκαλούν «τόπον_Θεού» και «μοίραν Θεού» (Αγ. Μάξιμος). Όπως δε λέγει ο πολύς Ευδοκίμωφ : **«ο άνθρωπος έχει την τραγική δυνατότητα να μπορεί να κάνει τον εαυτό του μια εικόνα του Θεού ή να γίνει ο δαιμονικός μορφασμός, μια... μαϊμού του Θεού.**

Επομένως, η σχέση του ανθρώπου με το Θεό δεν είναι κάτι το **εξωτερικό ή το δευτερεύον**, ή πολύ περισσότερο κάτι το **αδιάφορο** αλλά είναι **«η οντολογική αρχή και το τέλος του»** και το **«οντολογικό κέντρο»** της ύπαρξής του. Γι' αυτό και **όταν αρνείται το Θεό**, αρνείται τον ίδιο τον εαυτό του και **αυτοκαταστρέφεται**.

Γνωρίζουμε από το Λόγο του Θεού, ότι ο **πλάστης** του ανθρώπου, **είχε ως αρχικός του σχέδιο** να αναπτύξει το χάρισμα της «σχέσης» στη ζωή του ανθρώπου, παράλληλα με τη δημιουργία του. **Τούτο όμως το σχέδιο** ανέτρεψε ο άνθρωπος με τις αμαρτίες του. **Η αμαρτία δηλητηρίασε** τις αρμονικές σχέσεις του Θεού και του ανθρώπου και η κοινωνία των δύο αυτών προσώπων διεκόπη, διότι **«ο Θεός αποστρέφεται όσους προσέρχονται σ' Αυτόν με οίησι και μεγάλη ιδέα για τον εαυτό τους, τρέφονται από την κενοδοξία και είναι φουσκωμένοι απ' αυτή»** (Οσ. Ιω. Καρπάθιος).

Έτσι **μόνον** ενώνονται και αλληλοπεριχωρούνται **οι άνθρωποι** και έτσι μόνο διασώζεται η **κοινωνία των προσώπων**, ώστε ο ένας να ζει για τους πολλούς και οι πολλοί, για τον ένα.

- Πηγές :** **1)** *Μηνιαίο περιοδικό της Αδελφότητας «Λυδία»*
- 2)** *Γεώργιος Στ. Βαγιανάς (χαρακτηριστικά του Χριστιανού Ανθρώπου), Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών.*